

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการสื่อสารหรือโทรคมนาคมโดยเฉพาะโทรศัพท์นั้นได้กลายเป็นเครื่องมือที่ขาดไม่ได้ในการพูดติดต่อหรือสื่อข้อความทางธุรกิจกันในปัจจุบัน ข้อเท็จจริงประการหนึ่งคือ⁽¹⁾ พนักงานรับโทรศัพท์ถือเป็นตัวแทนของบริษัท เปรียบเสมือนกระบอกเสียงขององค์กร เพราะเป็นช่องทางที่ลูกค้าติดต่อเข้ามาเป็นอันดับแรก จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและสร้างภาพพจน์ของบริษัท พนักงานจึงต้องปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบอย่างสูง

จากลักษณะการทำงานที่พนักงานจะต้องนั่งอยู่กับที่เพื่อรับโทรศัพท์ผู้โดยสารที่มีหลากหลายรูปแบบ หลายอารมณ์เป็นจำนวนมากตลอดทั้งวัน อีกทั้งจะต้องรับโทรศัพท์และจบสายอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้จำนวนสายตามเป้าหมายขององค์กร และจะต้องตอบลูกค้าได้อย่างถูกต้อง แสดงความกระตือรือร้น และพยายามให้ลูกค้าเกิดความรู้สึกและทัศนคติที่ดีต่อองค์กร เนื่องด้วยเป็นงานที่จะต้องใช้ทั้งร่างกายและสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง อันเป็นสาเหตุที่ทำให้พนักงานเกิดความเครียดทั้งทางร่างกาย และจิตใจ⁽²⁾

โดยความเครียดทางด้านร่างกายนั้น มีปัจจัยมาจากลักษณะการทำงานที่พนักงานจะต้องนั่งรับโทรศัพท์อยู่หน้าคอมพิวเตอร์ตลอดทั้งวัน และจากสภาพแวดล้อมของสำนักงาน เช่น การที่พนักงานต้องอยู่ในอิริยาบถเดิม ๆ ตลอดระยะเวลาการทำงาน การใช้คอมพิวเตอร์ทั้งวันในสภาพห้องทำงานที่มีอุณหภูมิไม่เหมาะสม สภาพอากาศไม่ดี หรือแสงสว่างไม่เพียงพอ ห้องทำงานมีเสียงรบกวน เหตุเหล่านี้ส่งผลอย่างมากต่อสภาวะความเครียดทางร่างกายของพนักงาน โดยได้มีการศึกษาพบว่า⁽²⁾ พนักงานรับโทรศัพท์จำนวนมากมีอาการ musculoskeletal symptoms ซึ่งเกิดจากการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเวลานาน โดยจะมีอาการปวดล้าที่คอ ไหล่ มือ แขน และมีการระคายเคืองต่อสายตา สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเครียดและความเหนื่อยล้าของพนักงาน

นอกจากความเครียดทางร่างกายแล้วลักษณะการทำงานของพนักงานรับโทรศัพท์ก็มีหลายปัจจัยที่เป็นสาเหตุความเครียดทางด้านจิตใจของพนักงานเช่นกัน เช่น การที่พนักงานจะต้องรับโทรศัพท์จำนวนมาก เพื่อให้ได้จำนวนสายที่โทรเข้ามาตามเป้าหมายขององค์กร รูปแบบที่หลากหลายของลูกค้าที่โทรเข้ามา การที่พนักงานจะต้องรองรับอารมณ์ต่าง ๆ ของลูกค้า อีกทั้งจะต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ทันเวลาที่ และรวมถึงการสร้างมิตรภาพและความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าผ่านทางเสียง ด้วยเหตุเหล่านี้อาจส่งผลให้พนักงานรับโทรศัพท์เกิดความเครียด

Kerstin Norman⁽²⁾ กล่าวว่า ลักษณะของงานมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของพนักงานในทางลบ จึงต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้พนักงานหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง ดังนั้นเราควรศึกษาถึงสาเหตุของความเสี่ยงในการเกิดผลเสียในเรื่องของสุขภาพร่างกาย และจิตใจตั้งแต่เนิ่น ๆ เพื่อที่จะสร้างให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมและให้พนักงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากปัจจุบันมีผู้ปฏิบัติงานด้านนี้จำนวนมาก และลักษณะงานก็อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของพนักงาน แต่ยังไม่มีการศึกษาเรื่องนี้โดยตรง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดที่อาจเกิดขึ้นกับพนักงานรับโทรศัพท์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่าพนักงานรับจองตั๋วเครื่องบินทางโทรศัพท์บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีความเครียดอยู่ในระดับใดและจากสาเหตุใดบ้าง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานรับจองตั๋วเครื่องบินทางโทรศัพท์บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานรับจองตั๋วเครื่องบินทางโทรศัพท์บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในช่วงเดือนธันวาคม จำนวนทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

ข้อตกลงเบื้องต้น

ไม่มี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล

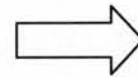
เพศ
 อายุ
 ศาสนา
 ระดับการศึกษา
 สถานภาพสมรส
 อายุการทำงาน
 รายได้ต่อเดือน
 สถานภาพทางเศรษฐกิจ
 ความถนัดทางด้านภาษาอังกฤษ

ปัจจัยด้านงานและสิ่งแวดล้อม

เรื่องที่ถูกค่าขอรับบริการ
 จำนวนผู้ให้บริการ
 อุปกรณ์สำนักงาน
 การเข้างานเป็นกะ
 การทำงานล่วงเวลา
 การได้ตอบด้วยภาษาอังกฤษ
 จำนวนครั้งที่รับโทรศัพท์ในแต่ละชั่วโมง
 ระยะเวลาคุยโดยเฉลี่ยในแต่ละสาย
 เสียงสัญญาณเรียกเข้าของโทรศัพท์
 เสียงรบกวนจากสภาพแวดล้อม
 การตรวจสอบและบันทึกเสียงระหว่างสนทนา
 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน
 ความซับซ้อนของงาน
 เงินเดือนที่ได้รับ
 การใช้อารมณ์ของผู้ให้บริการ
 ความเป็นอิสระในชีวิตส่วนตัว
 โอกาสก้าวหน้าทางการงาน

ปัจจัยด้านสุขภาพ

โรคทางกาย
 โรคทางจิต

ความเครียดของ
 พนักงานรับจองตั๋ว
 เครื่องบินทาง
 โทรศัพท์

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากเป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะพนักงานแผนกกองสำรองที่นั้งบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ไม่สามารถเป็นตัวแทนของพนักงานบริษัทอื่นทั่วไปได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความเครียด คือ ภาวะที่บุคคลรู้สึกถูกกดดัน ไม่สบายใจ วุ่นวายใจ กลัว วิตกกังวล ตลอดจนถูกบีบคั้น อันเป็นผลให้สภาวะสมดุลของร่างกายและจิตใจเสียไป โดยวัดค่าได้จากแบบวัดความเครียดสวนปรุง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

มีข้อมูลว่าพนักงานรับจองตั๋วเครื่องบินทางโทรศัพท์บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีความเครียดอยู่ในระดับใด และอาจนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงภาวะสุขภาพจิตของพนักงานได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเครียดของพนักงานรับจองตั๋วเครื่องบินทางโทรศัพท์ โดยประชากรที่ใช้คือพนักงานรับจองตั๋วเครื่องบินทางโทรศัพท์บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study)

ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเสนอเรื่องขออนุมัติเข้าเก็บข้อมูลพนักงานแผนกกองสำรองที่นั้งบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
2. นัดหมายวันเวลาในการลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูล

2. นัดหมายวันเวลาในการลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูล
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการทำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจก่อนลงมือทำ และชี้แจงให้ทราบว่าข้อมูลที่ได้จะไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามใด ๆ ทั้งสิ้น
4. ให้พนักงานทำแบบสอบถาม จากนั้นเก็บรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามในกรณีที่ผู้ตอบกรอกข้อมูลไม่ครบ ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามคืนให้ผู้ตอบ ตอบจนครบและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล